

Nacionālais veselības
dienests

Nacionālā veselības apdrošināšanas fonda budžets

13.05.2024., 20.05.2024.

Nacionālais veselības
dienests

Nacionālā veselības apdrošināšanas fonda līdzekļi

5. pants. Fonda līdzekļi un to izlietošana

(1) Fonda līdzekļus veido:

- 1) valsts budžeta līdzekļi, ES fondu un citu ārvalstu finanšu instrumentu līdzekļi, kā arī citi publiskie vai privātie līdzekļi saskaņā ar Veselības aprūpes finansēšanas likumu;
- 2) ieņēmumi no starptautiskajiem līgumiem par personu medicīnisko pakalpojumu izdevumu kompensācijas kārtību;
- 3) juridisko un fizisko personu, tajā skaitā ārvalstu juridisko un fizisko personu, dāvinājumi un ziedojumi;
- 4) Fonda pašu ieņēmumi.

Likumprojekta 5. panta pirmā daļa nosaka, no kādiem līdzekļiem tiek veidots Fonda budžets – valsts budžeta līdzekļi, ES fondu/finanšu instrumentu līdzekļi u.c., ieņēmumi no starptautiskajiem līgumiem par citu valstu iedzīvotājiem sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem, ziedojumi un dāvinājumi, kā arī Fonda pašu ieņēmumi, piemēram, par recepšu veidlapu izplatīšanu, par EVAK atkārtotu izsniegšanu un citi pakalpojumi atbilstoši maksas pakalpojuma cenrādim.

Nacionālais veselības
dienests

Nacionālā veselības apdrošināšanas fonda līdzekļi

5. pants. Fonda līdzekļi un to izlietošana

- (2) Šī panta pirmās daļas 1. un 2. punktā norādītie Fonda līdzekļi glabājas Valsts kasē;
- (3) Šī panta pirmās daļas 3. un 4. punktā norādītos līdzekļus Fonds ir tiesīgs glabāt Latvijas Republikā reģistrētā kredītiestādē.

Likumprojekta 5. panta otrā un trešā daļa nosaka, kur tiek glabāti Fonda līdzekļi:

- valsts budžeta līdzekļi, ES fondu/finanšu instrumentu līdzekļi u.c. glabājas Valsts kasē,
- savukārt, piedāvājām, ka dāvinājumus, ziedojumus un pašu ieņēmumus Fonds būtu tiesīgs glabāt LR reģistrētā kredītiestādē.

Nacionālais veselības
dienests

Nacionālā veselības apdrošināšanas fonda līdzekļi

5. pants. Fonda līdzekļi un to izlietošana

- (4) Fonda līdzekļi tiek izlietoti atbilstoši Fonda mērķim un uzdevumiem, kā arī Fonda darbības nodrošināšanai;
- (5) Veselības ministrija, kuras valsts budžeta pieprasījumā ietverti Fondam papildus piešķirami valsts budžeta līdzekļi veselības aprūpes pakalpojumu apmaksai, attiecīgo valsts budžeta pieprasījuma daļu izstrādā, sadarbojoties un konsultējoties ar Fondu.

Likumprojekta 5.panta ceturtnā daļa nosaka, ka Fonda līdzekļi nevar tikt izlietoti citiem mērķiem, kā vienīgi normatīvajos aktos noteikto uzdevumu izpildei un Fonda darbības nodrošināšanai.

Savukārt 5.panta piektnā daļa nosaka, ka Veselības ministrija pieprasījumus piešķirt papildus valsts budžeta līdzekļus veselības aprūpes pakalpojumu apmaksai izstrādā sadarbojoties ar Fondu.

Nacionālais veselības
dienests

Nacionālā veselības apdrošināšanas fonda budžets

6. pants. Fonda budžets

(1) Fonda budžetu veido saimnieciskā gada izdevumi un izdevumu segšanas avoti. Izmaksu segšanas avotus veido Fonda saimnieciskā gada ieņēmumi un iepriekšējo periodu neizlietoto līdzekļu atlikums.

Likumprojekta 6.panta pirmā daļa nosaka Fonda budžeta veidošanas pamatu.

Fonda budžets sastāv no ieņēmumiem, izdevumiem un kapitāla rezerves, tai skaita, lai segtu risku, kas izriet no Fonda saistībām.

! *Rezerves kapitāls* izmantojams tikai veselības aprūpes nozarē makroekonomisko izmaiņu radīto risku segšanai, savukārt *riska rezerve* paredzēta riskiem, kas nav saistīti ar valsts budžeta ieņēmumiem, bet ar Fonda budžeta līdzekļu izlietojumu un iespējamo iztrūkumu.

Nacionālais veselības
dienests

Nacionālā veselības apdrošināšanas fonda budžets

6. pants. Fonda budžets

(2) Fonda padome ar veselības ministra starpniecību, ņemot vērā kārtējā kalendārā gadā apstiprināto ikgadējā valsts budžeta likuma projekta izstrādes grafiku, iesniedz Ministru kabinetam Fonda ieņēmumu un izdevumu projektu fiskālajam gadam un tam sekojošajiem diviem gadiem. Piedāvājumam pievienoti aprēķini, kas pamato paredzēto izdevumu nepieciešamību noteikto mērķu sasniegšanai un raksturo līdzekļu izlietošanas efektivitāti, norādot Fonda izdevumus nākamajiem trim kalendārajiem gadiem un izdevumu segšanas avotus, ņemot vērā makroekonomikas un veselības aprūpes attīstības prognozi. Fonda ieņēmumu un izdevumu projektu skata Ministru kabinetā un iesniedz Saeimā vienlaicīgi ar ikgadējo valsts budžeta likuma projektu kā tā sastāvdaļu. Saeima ar valsts budžeta apstiprināšanu apstiprina Fonda budžeta pozīciju fiskālajam gadam un diviem gadiem pēc fiskālā gada.

Likumprojekta 6. panta otrā daļa nosaka Fonda ieņēmumu izdevumu projekta sagatavošanas un izskatīšanas kārtību Ministru kabinetā un virzīšanu iekļaušanai valsts budžeta likumprojektā.

Nacionālais veselības
dienests

Nacionālā veselības apdrošināšanas fonda budžets

6. pants. Fonda budžets

(3) Fonda budžeta projekts tiek sagatavots, pamatojoties uz Veselības aprūpes finansēšanas likumu, veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtību reglamentējošiem normatīvajiem aktiem un citiem normatīvajiem aktiem. Fonda budžetu apstiprina Fonda padome 20 darba dienu laikā pēc likuma "Par valsts budžetu n. gadam un budžeta ietvaru n., n+1. un n+2. gadam" spēkā stāšanās. Detalizēta budžeta projekta sagatavošanas kārtība ir noteikta Fonda nolikumā;

(4) Ja Fonda padome šajā likumā noteiktajā termiņā nav apstiprinājusi Fonda budžetu, tiesības un pienākums apstiprināt budžetu pāriet Ministru kabinetam.

Likumprojekta 6.panta trešā daļa nosaka pamatprasības Fonda budžeta projekta sagatavošanai norādot, ka detalizēta budžeta sagatavošanas kārtība tiks atrunāta Fonda nolikumā.

Savukārt 6.panta ceturtā daļa nosaka, ka gadījumā, ja Fonda padome nevar vienoties par budžetu, Fonda budžeta apstiprināšanas pienākums pāriet Ministru kabinetam. Šāda norma ir pārņemta no Igaunijas veselības apdrošināšanas fonda likuma.

Nacionālais veselības
dienests

Nacionālā veselības apdrošināšanas fonda budžets

6. pants. Fonda budžets

(5) Ja līdz fiskālā gada sākumam Fonda budžets nav apstiprināts, katrā budžeta gada mēnesī līdz budžeta apstiprināšanai var izlietot līdz 1/12 no iepriekšējā gada budžeta;

(6) Fonda budžeta izmaksas tiek sadalītas veselības aprūpes izmaksās un Fonda darbības izmaksās. Detalizētāks budžeta ieņēmumu un izdevumu sadalījums ir noteikts Fonda nolikumā.

Likumprojekta 6. panta piektā daļa nosaka rīcību gadījumos, ja Fonda budžets netiek pieņemts vai tā pieņemšana ir aizkavējusies.

Savukārt 6. panta sestā daļa nosaka, ka Fonda budžeta tiek veidots divās daļās – veselības aprūpes daļa un fonda administrēšanas izmaksu daļa.

Nacionālais veselības
dienests

Nacionālā veselības apdrošināšanas fonda budžets

6. pants. Fonda budžets

- (7) Fonda padome var pieņemt Fonda budžeta grozījumus. Fonda nolikumā tiek noteikti budžeta grozīšanas nosacījumi;
- (8) Fonda budžetu publicē Fonda tīmekļa vietnē;
- (9) Fonda darbības administratīvajām izmaksām kalendārajā gada drīkst izlietot ne vairāk kā 1 procents no šī panta pirmajā daļā notiktajiem līdzekļiem saskaņā ar Fonda padomes apstiprināto Fonda budžetu.

Likumprojekta 6. panta septītā daļas nosaka Fonda padomes tiesības grozīt Fonda budžetu piemēram gadījumā, ja, kādā budžeta sadaļā veidojas pārpalikums, nodrošinot iespēju pārdalīt finansējumu uz citām ārstniecības pakalpojumu sadaļām.

Likumprojekta 6. panta devītā sadaļa paredz, ka Fonda administrēšanas izmaksas nedrīkst pārsniegt 1 procentu no Fonda budžeta.

Nacionālais veselības
dienests

Nacionālā veselības apdrošināšanas fonda budžets

7. pants. Fonda iepriekšējo periodu finansējuma neizlietotā atlikuma izlietojums

- (1) Pārskata gadā ir atļauts izlietot no Fonda iepriekšējā periodā veselības aprūpes pakalpojumu apmaksai neizlietoto līdzekļu atlikumu;
- (2) Iepriekšējo periodu finansējuma neizlietotais atlikums tiek izlietots saskaņā ar Fonda padomes lēmumu, pamatojoties uz Fonda direktora priekšlikumiem. Priekšlikumā par iepriekšējo periodu finansējuma neizlietotā atlikuma izlietojumu iekļauj izlietojamo līdzekļu apjomu un sadalījumu;
- (3) Informāciju par Fonda iepriekšējo periodu finansējuma neizlietotā atlikuma izlietojumu sniedz Fonda gada pārskatā.

Likumprojekta 7. pants nosaka kārtību rīcībai ar iepriekšējā periodā veselības aprūpes pakalpojumu apmaksai neizlietotajiem līdzekļiem.

Nacionālais veselības
dienests

Nacionālā veselības apdrošināšanas fonda budžets

8. pants. Fonda rezerves kapitāls

- (1) Fonda rezerves kapitāls ir rezerve, kas veidota no šī likuma 5.panta pirmās daļas 1. un 2. punktā minētajiem Fonda līdzekļiem, lai mazinātu makroekonomisko izmaiņu radītos riskus Fonda budžetam;
- (2) Rezerves kapitāla apjoms ir 5 procenti no Fonda budžeta apjoma. Katru gadu rezerves kapitālā tiek ieskaitīta vismaz 2 procenti no Fonda budžeta kopējā apjoma, līdz tiek sasniegts vai atjaunots šajā pantā noteiktais rezerves kapitāla apmērs;
- (3) Rezerves kapitālu var izmantot tikai izņēmuma gadījumos, pamatojoties uz Fonda padomes lēmumu, kuru apstiprina Ministru kabinets. Rezerves kapitāls izmantojams tikai veselības aprūpes nozarē makroekonomisko izmaiņu radīto risku segšanai Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

Likumprojekta 8.pants nosaka Fonda pienākumu veidot uzkrājumu/ rezerves kapitālu makroekonomisko izmaiņu radīto risku segšanai, piemēram, inflācijas seku mazināšanai. Pants nosaka rezerves kapitāla apjomu un izmantošanas kārtību.

! Likumprojektā pārejos noteikumos var tikt paredzēts, ka rezerves kapitālu veido un papildina pie nosacījuma, ka tam ir pieejams finansējums.

Nacionālais veselības
dienests

Nacionālā veselības apdrošināšanas fonda budžets

9. pants. Fonda budžeta līdzekļu glabāšana

- (1) Fonda budžeta līdzekļi glabājas Valsts kasē, pamatojoties uz līgumu, kas noslēgts starp Fondu un Valsts kasi;
- (2) Šī panta pirmajā daļā noteiktais līgums paredz tiesības Fondam jebkurā laikā veikt maksājumus no Fonda budžeta līdzekļiem, tai skaitā no Fonda iepriekšējo gadu budžeta līdzekļu atlikuma, lai izpildītu tam normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus;
- (3) Valsts kase maksā Fondam procentus par norēķinu kontā esošo naudas līdzekļu atlikumu.

Ierosinām noteikt Fonda līdzekļu glabāšanas kārtību līdzīgi kā Igaunijā, paredzot Valsts kasei pienākumu maksāt Fondam procentus par norēķinu kontā esošo naudas līdzekļu atlikuma, nosakot arī Fonda līdzekļu glabāšanas kārtību saskaņā ar Valsts kasi noslēgto līgumu.

Nacionālais veselības
dienests

Nacionālā veselības apdrošināšanas fonda budžets

10. pants. Riska rezerve

- (1) Fonda riska rezervi veido no Fonda budžetā veselības aprūpes pakalpojumu apmaksai paredzētajiem līdzekļiem, lai samazinātu riskus, kas izriet no Fonda saistībām, kā arī jaunu vai inovatīvu pakalpojumu ieviešanai. Riska rezervi var izveidot un izlietot ar Fonda padomes lēmumu;
- (2) Riska rezerves lielums ir līdz 1 procentam no Fonda budžetā veselības aprūpes pakalpojumu apmaksai paredzētajiem līdzekļiem.

Riski, kam tiek izlietoti šajā pantā minētie līdzekļi nav saistīts ar valsts budžeta ieņēmumiem, bet ar Fonda budžeta līdzekļu izlietojumu un iespējamo atlikumu vai iztrūkumu.

Nacionālais veselības
dienests

Nacionālā veselības apdrošināšanas fonda budžets

11. pants. Darījumu veikšana ar nākamā gada budžeta līdzekļiem

- (1) Lai sasniegtu Fonda mērķus, Fondam ir tiesības veikt darījumus uz nākamā gada Fonda budžeta līdzekļu rēķina līdz 5 procentiem no kārtējam gadam veselības aprūpei paredzētajiem budžeta līdzekļiem;
- (2) Fonda padome lemj, vai veikt darījumus uz nākamā gada Fonda budžeta apjoma rēķina vairāk nekā 5 procentu apmērā no kārtējam gadam veselības aprūpei paredzētā budžeta līdzekļu apjoma.

Likumprojekta 11.panta pirmā daļa nosaka Fonda (bez Padomes iesaistes) tiesības veikt darījumus līdz 5 procentiem no kārtējā gada budžeta apjoma uz nākamā gada budžeta rēķina, kā arī to, ka Fonda padome var pieņemt lēmumu veikt darījumus uz nākamā gada Fonda budžeta rēķina, pārsniedzot 5 procentus no kārtējam gadam paredzētā budžeta apjoma.

Arī šī ideja ir pārņemta no Igaunijas modeļa un nodrošina iespēju elastīgāk reaģēt uz faktisko pakalpojumu vai medikamentu nepieciešamību.

Nacionālais veselības
dienests

Nacionālā veselības apdrošināšanas fonda darbības ierobežojumi

12. pants. Fonda darbības ierobežojumi

- (1) Fondam nav tiesību uzņemties saistības uz Fonda mantas rēķina, ja šīs saistības tieši neattiecas uz Fonda mērķi un uzdevumiem;
- (2) Prasījumi pret Fondu un Fonda mantā ietilpstošie prasījumi nav savstarpēji ieskaitāmi;
- (3) Fonda mantu nedrīkst ieķīlāt vai citādi apgrūtināt;
- (4) Fonds nedrīkst uzņemties saistības, kas izriet no galvojuma līgumiem un slēgt aizdevuma līgumus;
- (5) Fonds var īstenot šā likuma 4.panta pirmās daļas 7.punktā minētos projektus tikai ar Fonda padomes saskaņojumu un Ministru kabineta lēmumu.

Likumprojekta 12.pants nosaka vispārīgus ierobežojumus Fonda darbībai un rīcībai ar Fonda līdzekļiem, piemēram, aizliegums izsniegt galvojumus un veikt citas darbības, kas nav saistītas ar Fonda uzdevumu izpildi. Fondam kā finansējuma saņēmējam ir tiesības īstenot ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētus projektus tikai ar Fonda padomes saskaņojumu un Ministru kabineta lēmumu.

Nacionālais veselības
dienests

Nacionālā veselības apdrošināšanas fonda tiesības

4. pants. Fonda tiesības

(1) Fondam ir tiesības:

- 1) savu uzdevumu izpildei saņemt un apstrādāt Fizisko personu reģistra datus;
- 2) pieprasīt veikt izmaiņas un papildinājumus vienotajā veselības nozares elektroniskās informācijas sistēmā šajā likumā un citos normatīvajos aktos noteikto uzdevumu izpildei;
- 3) saņemt bez maksas no valsts un pašvaldību institūcijām, kā arī privāto tiesību subjektiem savu uzdevumu izpildes nodrošināšanai nepieciešamo informāciju;
- 4) saņemt dāvinājumus un ziedojumus (naudas līdzekļu un mantiskā veidā), kas izmantojami Fonda mērķu īstenošanai;
- 5) sniegt fiziskām un juridiskām personām publiskos pakalpojumus un iekasēt par tiem maksu atbilstoši Fonda maksas pakalpojumu cenrādīm;
- 6) iegūt savā īpašumā kustamas un nekustamas lietas;

Nacionālais veselības
dienests

Nacionālā veselības apdrošināšanas fonda tiesības

4. pants. Fonda tiesības

- 7) kā finansējuma saņēmējam īstenot Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētos projektus;
- 8) izteikt priekšlikumus Veselības ministrijai normatīvo aktu izmaiņām par no Fonda budžeta apmaksājamo veselības aprūpes pakalpojumu apjomu, kā arī citos normatīvajos aktos, kas skar Fonda darbību vai veselības aprūpi.

(2) Juridisko un fizisko personu, to skaitā ārvalstu juridisko un fizisko personu, ziedojumus Fonds izlieto ziedotāja norādītajiem mērķiem. Ja ziedotājs nav norādījis ziedojuma mērķi, ziedojums tiek izlietots šā likuma 5.pantā noteiktajā kārtībā.

Likumprojekta 4.pants nosaka Fonda vispārīgās tiesības, piemēram, apstrādāt personu datus, savu uzdevumu izpildei pieprasīt veikt izmaiņas e-veselībā (saistībā ar Digitālo kompetenču centra izveidi), pieprasīt un saņemt informāciju, pieņemt dāvinājumus un ziedojumus, sniegt maksas pakalpojumus. Tāpat Fonds var izteikt priekšlikums Veselības ministrijai normatīvo aktu grozījumiem.

Nacionālais veselības
dienests

Paldies!